

Анонимизиран текст

Превод

C-62/22 — 1

Дело C-62/22

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

1 февруари 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Amtsgericht Frankfurt am Main (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

21 януари 2022 г.

Ищца:

IA

Ответник:

DER Touristik Deutschland GmbH

[...] **Amtsgericht Frankfurt am Main** (Районен съд Франкфурт на Майн, Германия)

дело №: 30 C-208/21 (47) Франкфурт на Майн, 21 януари 2022 г.

Определение

по дело

IA, [...] Франкфурт на Майн

ищца

[...] срещу

DER Touristik Deutschland GmbH [...] Франкфурт на Майн

ответник

[...]

Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн) [...] на 21 януари 2022 г. определи:

Спира производството по делото.

На основание член 267, първа алинея, буква б) и трета алинеяДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следния въпрос относно тълкуването на правото на Съюза:

Трябва ли член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела да се тълкува в смисъл, че наред с правилото за международна компетентност тази разпоредба съдържа и правило за териториална компетентност на националните съдилища по дела, свързани с договори за пътуване, като сезираният съд е длъжен да вземе предвид това правило в случаите, когато както потребителят в качеството си на пътник, така и насреещната страна по договора, туроператорът, са установени в една и съща държава членка, но крайната дестинация на пътуването не е в тази държава членка, а в чужбина, поради което, в допълнение към националните правила, потребителят може да предявява срещу туроператора претенции на договорно основание пред съда по местоживеенето си?

Мотиви:

I. Изложение на предмета на спора и на релевантните факти; член 94, буква а) от Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз

1. С иска си ищцата предявява претенция за заплащане на сумата от 3 808,10 EUR заедно с лихви в размер на пет процентни пункта над основания лихвен процент, считано от 11 юли 2020 г., както и претенция за освобождаване от задължението за заплащане на направени преди образуването на производството разноски в размер на 413,64 EUR. Тя живее във Франкфурт на Майн, Германия.

Ищцата предявява претенцията за заплащане на сумата от 3 808,10 EUR на основание на договор за пътуване, сключен от небрачния ѝ партньор с ответника. В потвърждението на резервацията е посочен адрес във Франкфурт на Майн. Основният предмет на договора включва: полет от Франкфурт на Майн в Германия до Варадеро в Куба на 24 декември 2019 г., трансфер от летище Варадеро до хотела, настаняване в Grand Suite в хотела [...] с включена храна до 10 януари 2020 г., трансфер до летището, както и обратен полет от Варадеро до Франкфурт на Майн на 10 януари 2020 г.

Ищцата твърди, че настаняването не съответствало на уговореното в договора. Най-напред те били настанени в стандартна стая вместо в Grand Suite. Освен това тази стая била мръсна и нехигиенична, а от водопровода течала само вряла вода. Тези недостатъци не били отстранени и след преместването в друга стая, поради което ищцата и несемейният ѝ партньор не могли да използват стаята за пренощуване.

Едва на 25 декември 2020 г. било възможно да се преместят в Grand Suite. Там обаче климатичната инсталация била повредена. От душа и всички кранове за вода течала главно само студена вода. Джакузито било повредено, като дюзите не функционирали. По всички санитарни съоръжения се виждал дебел слой плесен. Grand Suite също била много мръсна и освен това била обитавана от множество насекоми, вероятно хлебарки.

В новогодишната нощ във всички барове и при всяко хранене се чакало дълго, като мръсните съдове и остатъците от храна не били отсервирани.

Ответникът е юридическо лице със седалище в Кьолн, Германия.

2. Ищцата предявява иска си пред Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн). Тя счита, че член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (наричан по-нататък „Регламент „Брюксел Ia“) съдържа не само правило за международна компетентност, но и правило за териториална компетентност на територията на една държава членка. Поради крайната дестинация на пътуването в чужбина бил налице достатъчен международен елемент. При това положение тя можела да предяви иск пред съда по местоживеенето си, тоест, пред запитващата юрисдикция.

Ответникът счита, че Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн) няма териториална компетентност. Компетентен да се произнесе по иска бил Amtsgericht Köln (Районен съд, Кьолн), като ответникът повдига съответно възражение писмено на 5 март 2021 г.

Ищцата не прави искане за изпращане на делото за разглеждане на Amtsgericht Köln (Районен съд, Кьолн) или на друг съд.

II. Съдържание на приложимите национални разпоредби и релевантната съдебна практика; член 94, буква б) от Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз

1. От Zivilprozessordnung (Граждански процесуален кодекс) в редакцията, публикувана на 5 декември 2005 г. (BGBl. I стр. 3202; 2006 I стр. 431; 2007 I стр. 1781), последно изменен с член 3 от Закона от 5 октомври 2021 г. (BGBl. I стр. 4607) (наричан по-нататък „ZPO“) са приложими следните разпоредби:

а) Член 12 Обща подсъдност; понятие

Съдът, който разполага с обща компетентност по отношение на дадено лице, е компетентен да разглежда всички предявени срещу това лице иски, ако не е налице основание за изключителна подсъдност на даден иск.

б) Член 17 Обща подсъдност на иски срещу юридически лица

(1) Общата подсъдност на иски срещу общини, корпоративни организации и на дружества, кооперации или други сдружения, както и на фондации, учреждения и имуществени маси, срещу които се предявяват иски в това им качество се определя от седалището им. Освен ако не е установено друго, за седалище се счита мястото на административното им управление.

[...]

в) Член 21 Специална подсъдност за клон

(1) Когато дадено лице има клон, който служи за стопанисването на фабрика, търговски обект или друга търговска дейност и от който пряко се сключват сделки, всички иски срещу това лице, свързани със стопанисването на клона, могат да бъдат предявявани в съда по местонахождението на клона.

[...]

г) Член 29 Специална подсъдност по мястото на изпълнение

(1) Компетентен да разглежда спорове, произтичащи от договорно правоотношение, или спорове относно съществуването му е съдът по мястото, където спорното задължение трябва да се изпълни.

[...]

д) Член 39 Компетентност, основана на явяване в съда, без да се оспорва компетентността

Съдът в първоинстанционното производство придобива компетентност и в резултат на явяването на ответника на съдебното заседание за разглеждане на иска по същество, без да предяви възражение за липса на компетентност на съда. Това правило не се прилага, когато не са му били предоставени указанията по реда на член 504.

е) Член 148 Спиране на производството по делото при преюдициалност

(1) Когато решаването на спора зависи изцяло или отчасти от съществуването или липсата на дадено правоотношение, което съставлява предмета на друг висящ спор или което трябва да се установи от административен орган, съдът може да разпоредби спиране на

производството по делото до произнасяне на решението по другия спор или до приемането на решение от административния орган.

[...]

ж) Член 281 Изпращане на делото на друг съд при липса на компетентност

(1) Ако на основание на разпоредбите за териториална или материална компетентност на съдилищата следва да се обяви липсата на компетентност на съда, по искане на ищеца първоначално сезираният съд е длъжен, при условие че е възможно да се определи компетентният съд, с определение да обяви, че не е компетентен и да изпрати делото за разглеждане на компетентния съд. Ако няколко съдилища са компетентни, делото се изпраща на избрания от ищеца съд.

(2) Искания и декларации относно компетентността на съда могат да бъдат направени пред секретаря на съда. Определението не подлежи на обжалване. Делото става висящо пред посочения в определението съд в момента на получаване на преписката по него. Определението е задължително за този съд.

з) Член 513 Основания за въззивно обжалване

(1) [...]

(2) Въззивната жалба не може да бъде подавана на основание, че съдът в първоинстанционното производство неправилно е приел, че има компетентност.

2. От Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Основен закон на Федерална република Германия) в преработената му редакция, публикувана в Bundesgesetzblatt, част III, № 100-1, последно изменен с член 1 и член 2, второ изречение от Закона от 29 септември 2020 г. (BGBl. I стр. 2048) (наричан по-нататък „GG“):

Член 101

(1) Извънредни съдилища не се допускат. Никой не може да бъде лишаван от достъп до съд, създаден със закон.

III. Мотиви за отправяне на преюдициалното запитване и връзка между разпоредбите на правото на Съюза и приложимото национално право; член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз

1. Първоначално преюдициалният въпрос е отправен от Landgericht Mainz (Областен съд, Майнц)¹. По въпроса не е постановено решение вследствие

¹ LG Mainz (Областен съд, Майнц), определение от 10 юни 2020 г. по дело № 3 O 105/18.

на заличаването на делото от регистъра поради оттегляне на преюдициалното запитване².

2. Съгласно член 267, трета алинея ДФЕС Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн) е длъжен да отправи преюдициално запитване, поради което на основание член 148 от ZPO производството по делото следва да бъде спряно, докато трае производството по преюдициалното запитване. Всъщност Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн) може да се произнесе по същество само ако е териториално компетентен. Ако този съд приеме, че разполага с териториална компетентност, съгласно член 513, параграф 2 от ZPO решението на Amtsgericht (Районен съд), с което той приема, че има териториална компетентност, е задължително за висшестоящия Landgericht Frankfurt am Main (Областен съд, Франкфурт на Майн), който би бил длъжен да се произнесе по евентуална въззивна жалба. Ето защо Amtsgericht (Районен съд) трябва да се разглежда като действащ като последна инстанция съд по въпроса за териториалната компетентност. Следователно съгласно член 267, трета алинея ДФЕС той е длъжен да отправи преюдициално запитване, ако териториалната компетентност може да се основе само на прилагането на правото на Съюза и съществуват съмнения относно тълкуването на правото на Съюза. Такова е положението в настоящия случай.

Ако Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн) неправилно приеме, че е териториално компетентен, това обстоятелство би представлявало и нарушение на член 101, параграф 1, второ изречение от GG, тъй като в такъв случай той не би представлявал създаденият със закон съд, компетентен да се произнесе по настоящия спор.

3. При проверката на териториалната си компетентност настоящият съдебен състав приема, че териториална компетентност по местоживеенето на ищцата може евентуално да е налице, ако се приложи член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“, но не и съгласно националното право.

На основание на националните разпоредби не може да се изведе териториална компетентност на Amtsgericht Frankfurt am Main. Съгласно член 12 от ZPO териториалната компетентност по принцип се определя от общата подсъдност на исковите. Съгласно член 17 от ZPO по отношение на юридическите лица като ответника общата подсъдност е по седалището на ответника. В настоящия случай това е Кьолн, а не Франкфурт на Майн.

Във Франкфурт на Майн няма и клон на ответника по смисъла на член 21, параграф 1 от ZPO. Посоченият в потвърждението на резервацията адрес не е достатъчен, за да се приеме, че е налице клон по смисъла на практиката на Oberlandesgericht (Висш областен съд Франкфурт на Майн, Германия). В

² Съд на Европейския съюз, определение от 26 април 2021 г. по дело C-317/20.

случая на ответника посоченият съд вече е постановил, че не е достатъчно в потвърждението на резервацията да е посочен адрес във Франкфурт на Майн³.

Също така съгласно практиката на Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Висш областен съд Франкфурт на Майн) няма основание да се приеме, че Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд Франкфурт на Майн) е териториално компетентен по силата на член 29, параграф 1 от ZPO. Що се отнася до подсъдността по мястото на изпълнение в хипотезата на договор за пътуване, този съд е постановил, че мястото на излитане не е мястото на изпълнение по смисъла на член 29 от ZPO⁴.

Явяването в съда без да се оспорва компетентността му по смисъла на член 39 от ZPO също не може да е основание за териториална компетентност, тъй като ответникът изрично оспорва териториалната компетентност на съда.

4. Правилното тълкуване на член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“ не е и очевидно по смисъла на решението на Съда на Европейския съюз от 6 октомври 1982 г. по дело № 283/81. Това тълкуване не произтича и от решение на Съда на Европейския съюз от 14 ноември 2013 г., [Maletic], C-478/12. От една страна, по това дело е релевантна друга правна норма — член 16 от Регламент (ЕО) 44/2001, а от друга страна, за разлика от настоящия случай, страните по посоченото дело са установени в различни държави членки.

IV. Причини, поради които запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно тълкуването на член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“; член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз

В германската съдебна практика е спорен въпросът дали член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“ е приложим в случаи като настоящия, в който пътникът и туроператорът са установени на територията на страната, но крайната дестинация на пътуването е в чужбина. Така, например, Landgericht Nürnberg-Fürth (Областен съд Нюрнберг-Фюрт, Германия) постановява, че за да се приложи член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“, е необходимо туроператорът и пътникът да не са установени в една и съща държава членка и че само в такъв случай бил налице необходимият трансграничен елемент⁵.

³ OLG Frankfurt am Main (Висш областен съд Франкфурт на Майн), определение от 31 юли 2019 г. по дело № 11 SV 27/19.

⁴ OLG Frankfurt am Main (Висш областен съд Франкфурт на Майн), определение от 27 ноември 2015 г. по дело № 11 SV 72/15.

⁵ LG Nürnberg-Fürth (Областен съд Нюрнберг-Фюрт), определение от 30 април 2015 г. по дело № 3 O 2749/15.

С това не било свързано правило за териториална компетентност в рамките на държавата членка. Това и изобщо не било необходимо, тъй като целта на Регламент „Брюксел Ia“ се състояла само в защита на потребителя от участие в правен спор в контекста на чуждестранен правен ред. Landgericht Nürnberg-Fürth (Областен съд Нюрнберг-Фюрт) прави този извод въз основа на съображения 15 и 18 от Регламент „Брюксел Ia“. На следващо място, позовавайки се на решение на Съда на Европейския съюз от 13 юли 2000 г. [Group Josi], C-412/98, този съд посочва, че Регламент „Брюксел Ia“ трябва да се тълкува стеснително и че и поради това не е необходимо да се прилага член 18, параграф 1 от Регламент „Брюксел Ia“ в случаите, когато двете страни са установени в една и съща държава членка и наличието на международен елемент произтича само от крайна дестинация на пътуването.

За разлика от това в литературата се застъпва становището, че за да е налице трансгранично положение, не е необходимо страните да са установени в различни държави членки. Това ограничение не можело да се установи нито в текста на немски език, нито в текстовете на английски или френски език на Регламент „Брюксел Ia“. Напротив, при въвеждането на Регламент „Брюксел Ia“ целта била да се предостави компетентност на съда по местоживеенето на предявяващия иск потребител⁶. Така например член 6, параграф 1 от „Регламент „Брюксел Ia“ също не изисквал двете страни да са установени в различни държави членки, а приемал за достатъчно седалището да е в една държава членка; при това не била изключена възможността да става въпрос за една и съща държава членка⁷. В това становище също се прави позоваване на практиката на Съда на Европейския съюз, а именно на решение от 1 март 2005 г., [Owusu], C-281/02 относно предходната разпоредба член 2, параграф 1 от Брюкселската конвенция [Конвенция от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3)]. Това решение следвало да се приложи по отношение на Регламент „Брюксел Ia“. Както било видно от разпоредбата на член 24, точка 1, второ изречение от Регламент „Брюксел Ia“, волята на законодателя била Регламент „Брюксел Ia“ да урежда и вътрешни положения. Тази разпоредба нямало да е приложима, ако волята на законодателя била да се уредят само случаи, в които страните били установени в различни държави членки.

[...] [Указания за реда за обжалване]

[...] [Подпис]

⁶ [...] [Позоваване на националната литература]

⁷ [...] [Позоваване на националната литература]